

VÝROČNÁ SPRÁVA O ČINNOSTI
CENTRA PRE MEDZINÁRODNOPRÁVNÚ OCHRANU DETÍ A MLÁDEŽE
ZA ROK 2020

Bratislava, február 2021

Obsah

1.	Identifikácia, postavenie a pôsobnosť Centra	3
1.1	Identifikácia	3
1.2	Postavenie a pôsobnosť.....	3
2.	Činnosť Centra	5
2.1.1	Úvod	5
2.1.2	Postup v konaní s Centrom.....	6
2.1.3	Problematika v konaniach	7
2.1.4	Hodnotenie vymáhania výživného v roku 2020	8
2.2	Medzinárodné únosy detí a právo styku	13
2.2.1	Úvod	13
2.2.2	Postup v konaní s Centrom.....	14
2.2.3	Problematika v konaniach s krajinami.....	15
2.2.4	Hodnotenie a analýza vývoja v roku 2020.....	16
2.3	Medzinárodná sociálnoprávna ochrana.....	18
2.3.1	Úvod	18
2.3.2	Postup v konaní s Centrom.....	18
2.3.3	Problematika v konaniach s krajinami.....	19
2.3.4	Hodnotenie a analýza vývoja v roku 2020.....	19
2.4	Medzištátne osvojenia	21
2.4.1	Úvod	21
2.4.2	Úlohy Centra v oblasti medzištátnych osvojení	22
2.4.3	Slovenská republika ako krajina pôvodu.....	23
2.4.4	Prehľad medzištátnych osvojení za rok 2020.....	25
2.5	Osveta, stretnutia, spolupráca s národnými a medzinárodnými inštitúciami	28
3.	Organizačné zabezpečenie a hospodárenie Centra.....	28
3.1	Organizačné zabezpečenie	29
3.2	Hospodárenie	29

1. Identifikácia, postavenie a pôsobnosť Centra

1.1 Identifikácia

Názov:	Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže
Sídlo:	Bratislava, Špitálska č. 8
Zriaďovateľ:	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
Riaditeľka a generálna tajomníčka služobného úradu centra:	Mgr. Edita Pfundtner
Forma hospodárenia:	rozpočtová organizácia
Kontakt: telefón:	02/20458200 02/20458201
fax:	02/2046 3258
e-mail:	info@cipc.gov.sk
informácie:	www.cipc.gov.sk

1.2 Postavenie a pôsobnosť

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej ako „Centrum“) sa aj v roku 2020 zaoberalo a plnilo si úlohy v rámci medzinárodných dohôd a v intenciách zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a mládeže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako aj zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon o rodine“). Centrum sa zameriava predovšetkým na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci vo veciach vymáhania výživného vo vzťahu s cudzinou, medzinárodných únosov detí a práva styku, medzištátnych osvojení a zároveň plní úlohy sociálnoprávnej ochrany detí vo vzťahu k cudzine. Tieto úlohy Centra vyplývajú z právnych noriem obsiahnutých vo viacerých predpisoch, akými sú: Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25. októbra 1980 (ďalej ako „Dohovor o únosoch“), Dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z 19. októbra 1996 (ďalej ako „Haagsky dohovor“) ako aj Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (ďalej ako „Nariadenie Brusel II bis“).

Významnou úlohou Centra je pomoc pri vymáhaní výživného pre maloletých. Centrum sa zaoberá vymáhaním výživného v prípadoch, keď žije osoba, ktorá má platiť výživné na dieťa, v zahraničí a oprávnená osoba na území Slovenskej republiky a naopak, keď oprávnená osoba žije v zahraničí a požaduje platenie výživného od osoby, ktorá má obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky.

V konaní o návrat dieťaťa zohrávajú dôležité úlohy ústredné orgány, ktoré ustanovujú jednotlivé štáty, a ktoré pri plnení Dohovoru o únosoch vzájomne spolupracujú. Ústredný orgán štátu, na území ktorého sa dieťa nachádza, je povinný prijať všetky opatrenia na dosiahnutie dobrovoľného

návratu dieťaťa. Na uľahčenie dosiahnutia dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností sa Centrum pokúša o zmierlivé riešenie vecí. Pokiaľ s tým obe strany súhlasia, zmierovacie konanie sa uskutoční v rámci príslušných orgánov a právnych predpisov štátu, kde sa dieťa aktuálne nachádza. Ak dohoda nie je možná a dôjde k súdnemu konaniu, justičné orgány musia konať bez zbytočného odkladu.

Podľa Dohovoru o únosoch je protiprávnym konaním premiestnenie dieťaťa do niektorého zo zmluvných štátov alebo zadržanie dieťaťa v niektorom zo zmluvných štátov v prípade, ak tým došlo k porušeniu opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne alebo samostatne, alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu. Opatrovnícke právo možno nadobudnúť viacerými spôsobmi, napr. priamo zo zákona, na základe rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu alebo na základe dohody platnej podľa právneho poriadku tohto štátu. Cieľom Dohovoru o únosoch je obnovenie pôvodného stavu pred únosom dieťaťa. Podobne Nariadenie Brusel II bis uvádza, že súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa podľa článku 13 písm. b) Dohovoru o únosoch, ak sa preukáže, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate. Je potrebné zdôrazniť, že vždy sa musí každý prípad posudzovať individuálne s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa, a preto aj Dohovor o únosoch upravuje prípady, kedy je možné odmietnuť návrat dieťaťa.

Centrum plní úlohy v zmysle čl. 55 a 56 Nariadenia Brusel II bis.

Centrum si rovnako plní úlohy, ktoré mu vyplývajú z Dohovoru o ochrane detí a spolupráci pri medzištátnych osvojeniach z 29. mája 1993 (ďalej ako „Dohovor o osvojeniach“) a nastavuje podmienky pri adopciách detí zo Slovenska do iných zmluvných štátov. Dohovor o osvojeniach nadobudol platnosť pre Slovenskú republiku dňa 1.10.2001. Pri uplatňovaní Dohovoru o osvojeniach sa dôsledne dodržiava princíp subsidiarity vyjadrený v článku 21 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa z 20. novembra 1989.

V zmysle prijatých mimoriadnych opatrení v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 vydal v roku 2020 Úrad verejného zdravotníctva SR niekoľko vyhlášok, ktorými sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia ku karanténym povinnostiam osôb po vstupe na územie Slovenskej republiky. Výnimku tvorili osoby, ktoré vstupovali na územie Slovenskej republiky z dôvodu právoplatného súdneho rozhodnutia vo veci vykonávania striedavej starostlivosti rodičov o maloleté dieťa alebo práva styku s maloletým dieťaťom, pričom osoby, ktoré takto vstupujú na územie Slovenskej republiky, boli povinné pri vstupe na územie Slovenskej republiky preukázať sa právoplatným rozhodnutím súdu alebo rodičovskou dohodou a informovať Centrum o zámere takéhoto vstupu.

2. Činnosť Centra

2.1 Medzištátne vymáhanie výživného

2.1.1 Úvod

Vyživovacia povinnosť sa vo väčšine právnych poriadkov jednotlivých štátov odvodzuje od rodinnoprávneho vzťahu a z existujúcej povinnosti navzájom si pomáhať medzi subjektmi týchto vzťahov. Právne predpisy upravujúce tieto vzťahy vychádzajú zo skutočnosti, že subjekty vyživovacích vzťahov svoje povinnosti plnia predovšetkým dobrovoľne. Avšak v praxi sa častokrát vyskytujú prípady, keď si tieto povinné subjekty svoju vyživovaciu povinnosť neplnia v rozsahu, ktorý im určuje zákon alebo súdne rozhodnutie, alebo ju neplnia vôbec. Centrum ako ústredný orgán určený medzinárodnými právnymi predpismi na vymáhanie výživného vo vzťahu s cudzinou sa stretáva s mnohými prípadmi, kedy si povinné osoby svoju vyživovaciu povinnosť neplnia z rôznych dôvodov, či už osobných, finančných, alebo len nepovažujú za potrebné podieľať sa na výžive svojich potomkov či iných členov rodiny.

Na Slovensku je vyživovacia povinnosť upravená v ustanoveniach § 62 až 74 zákona o rodine. Zákon o rodine rozoznáva vyživovaciu povinnosť medzi rodičmi a deťmi (vzájomne), medzi ostatnými príbuznými, medzi manželmi, a tiež upravuje príspevky na výživu rozvedeného manžela a na výživu a úhradu niektorých nákladov nevydatej matke.

Ak sa v právnom vzťahu, ktorého predmetom je plnenie vyživovacej povinnosti, vyskytuje cudzí (medzinárodný) prvok (osoba povinná plnením vyživovacej povinnosti má obvyklý pobyt v inej krajine ako oprávnená osoba), je určenie rozhodného práva a posúdenie právomoci justičných orgánov v týchto veciach významné z toho dôvodu, že pre oprávneného je dôležité nielen priznanie nároku, ale najmä možnosť jeho vymoženia v zahraničí. Vyplýva to zo skutočnosti, že právne poriadky štátov odlišne upravujú rodinnoprávne pomery zakladajúce vyživovaciu povinnosť, predpoklady vzniku nároku oprávneného na výživné, zánik vyživovacej povinnosti, či možnosti priznania výživného za predchádzajúce obdobie. V rámci problematiky vymáhania výživného, keď sa oprávnená aj povinná strana nachádzajú na území Slovenska, je postup kompetentných orgánov (súdov, exekútorov) iný, možno povedať, že najmä z časového hľadiska menej náročný, nakoľko sa celý proces počnúc určením, končiac vymáhaním výživného riadi právnym poriadkom Slovenskej republiky.

2.1.2 Postup v konaní s Centrom

Centrum je kontaktované žiadateľmi, ktorí potrebujú pomoc pri vymáhaní výživného a chcú sa poradiť o vhodnom postupe. Centrum žiadateľom sprostredkuje Podmienky spolupráce s Centrom, ktoré žiadateľov informujú o povinnostiach a o ďalších dôležitých skutočnostiach. Žiadosti musia byť doložené potrebnou dokumentáciou.

Vymáhanie výživného z krajín Európskej únie

V prípadoch vymáhania výživného v rámci krajín Európskej únie je jednou z aktivít Centra poskytovanie pomoci žiadateľom na Slovensku pri vymáhaní výživného od povinných osôb v zahraničí. Podľa čl. 46 ods. 1 Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (ďalej ako „Nariadenie Rady (ES) č. 4/2009“) Centrum poskytuje pomoc oprávneným osobám, ktoré sú mladšie ako 21 rokov. Pred postúpením návrhu na uznanie, vyhlásenie vykonateľnosti a výkon rozhodnutia súdu partnerskému orgánu v krajine pobytu povinnej osoby je potrebné zhromaždiť nevyhnutné dokumenty, najmä:

- rovnopis alebo osvedčenú kópiu rozhodnutia súdu o výživnom s vyznačenou doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti,
- výpis z rozhodnutia vo veci vyživovacej povinnosti v súlade s prílohou I alebo II Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 (podľa dátumu začatia konania - rozhodujúci je dátum 18.06.2011, kedy Nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 nadobudlo účinnosť), a to v jazyku krajiny, do ktorej má byť návrh postúpený (t. j. kde sa nachádza povinná osoba); v prípade, že má žiadateľ rozhodnutie vydané súdom krajiny, do ktorej má byť jeho žiadosť postúpená, postačí rovnopis tohto rozhodnutia, nakoľko stačí priamo podať návrh na jeho vykonanie,
- dokument s vyčíslením dlhu.

Vymáhanie výživného mimo krajín Európskej únie

V prípadoch vymáhania výživného z krajín mimo Európskej únie Centrum poskytuje bezplatnú právnu pomoc žiadateľom pri vymáhaní výživného podľa Dohovoru o vymáhaní výživného v cudzine z 20. júna 1956, Dohovoru o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny z 23. novembra 2007, či na základe vzájomnosti (napr. Austrália, kanadské provincie Britská Kolumbia, Manitoba, Ontario, Alberta) alebo bilaterálnych zmlúv uzavretých medzi Slovenskou republikou a konkrétnym štátom.

Vymáhanie výživného pri neznámom pobyte povinnej osoby a pri krajine, ktorá nepristúpila k dohovorom o vymáhaní výživného

Centrum nemôže poskytnúť pomoc pri vymáhaní výživného v prípadoch, kedy oprávnená osoba má záujem o vymáhanie výživného od povinnej osoby nachádzajúcej sa v krajine, ktorá nepristúpila k žiadnemu z dohovorov, alebo keď nie je známy aktuálny pobyt povinnej osoby v cudzine. V týchto prípadoch Centrum môže vydať len potvrdenie na účely poskytnutia náhradného výživného o tom, že vymáhanie výživného z cudziny nie je možné.

2.1.3 Problematika v konaniach

Brexit

Od 31. januára 2020 Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska (ďalej ako „Spojené kráľovstvo“) nie je členom Európskej únie a zároveň od tohto dátumu začalo plynúť tzv. prechodné obdobie, počas ktorého sa na Spojené kráľovstvo ďalej vzťahovali normy Európskej únie. Preto spolupráca medzi Slovenskom a Spojeným kráľovstvom v oblasti vymáhania výživného počas roku 2020 prebiehala aj naďalej v intenciách Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009. Už na začiatku rokovaní o vystúpení Spojeného kráľovstva z Európskej únie sa dohodlo, že na vymáhanie výživného sa bude uplatňovať multilaterálny právny nástroj Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny z 23. novembra 2007 (ďalej len „Dohovor o vymáhaní výživného“). Dňa 28. septembra 2020 Spojené kráľovstvo ratifikovalo Dohovor o vymáhaní výživného, ktorý pre Spojené kráľovstvo nadobudol účinnosť 1. januára 2021, čím sa zabezpečil plynulý prechod z jedného právneho režimu do druhého. Od 1. januára 2021 sa na nové žiadosti o vymáhanie výživného aplikuje Dohovor o vymáhaní výživného, kým na žiadosti zaslané do 31. decembra 2020 podľa európskej úpravy sa bude ďalej vzťahovať Nariadenie Rady (ES) č. 4/2009. Najväčšia zmena, ktorá pre žiadateľov z nového právneho režimu vyplýva, sa týka zabezpečenia prekladu súdneho rozhodnutia o určení výživného do anglického jazyka, ktoré bolo v rámci režimu Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 nahradené výpismi zo súdneho rozhodnutia.

Činnosť Centra a niektoré praktické otázky

Od 1.1.2020 je účinný zákon č. 420/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom a o zmene a doplnení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 615/2006 Z. z. Cieľom predmetnej novely zákona bolo zvýšenie podpory rodín s deťmi v prípadoch, keď si povinná osoba neplní svoju výživovaciu povinnosť.

Jednou z podmienok nároku na náhradné výživné v prípadoch, keď sa povinná osoba nachádza v cudzine, je predloženie potvrdenia Centra, že návrh na uznanie a výkon rozhodnutia vo veci vymáhania výživného bol postúpený príslušnému prijímajúcemu orgánu v cudzine a od postúpenia návrhu do cudziny uplynuli najmenej dva mesiace alebo potvrdenie Centra, že vymáhanie výživného z cudziny nie je možné.

Novelou zákona o náhradnom výživnom došlo aj k zmene povinnosti vrátiť vyplatené výživné v prípade vymoženého výživného prostredníctvom exekútora, resp. Centra. Vrátenie preddavkovo poskytnutého výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vykonáva priamo exekútor, resp. ak sa povinná osoba zdržiava v cudzine, túto povinnosť má namiesto poberateľa Centrum.

Vzhľadom na nastavenie a možnosti elektronického systému Centra v prípadoch, keď oprávnenej osobe ešte trvá nárok na bežné výživné, Centrum oznamuje príslušnému úradu práce, sociálnych vecí a rodiny doručenie vymoženej platby výživného oprávnenej osobe.

Žiadatelia o pomoc pri vymáhaní výživného z krajín používajúcich inú menu ako euro sú už na začiatku konania vo veci vymáhania výživného prostredníctvom Centra informovaní o skutočnosti, že pri zasielaní platieb výživného zo zahraničia bežne nastáva situácia, kedy je platba výživného znížená (alebo aj zvýšená) o kurzový rozdiel a Centrum takýmto rozdielom nemôže zabrániť. Povinná osoba podľa právnych predpisov svojho štátu totiž splní vyživovaciu povinnosť dňom, kedy je vykonaná zrážka zo mzdy, t. j. kurzovým prepočtom na euro v daný deň, a pokiaľ oprávnená osoba po cezhraničnom transfere platby dostane nižšiu sumu, nedoplatok vzniknutý kurzovým rozdielom žiaľ nie je vymáhateľný, keďže na to už neexistuje exekučný titul.

2.1.4 Hodnotenie vymáhania výživného v roku 2020

V priebehu roku 2020 Centrum evidovalo 6063 konaní vo veci výživného v rôznych fázach, z toho v roku 2020 bolo začatých 446 konaní. Uvedený počet 6063 konaní vyjadruje spisy, s ktorými Centrum pracuje dlhodobo až do doby, kedy dôvod vymáhania odpadne (spravidla do zániku vyživovacej povinnosti podľa § 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine). Postupy pri vymáhaní výživného sú viazané okrem medzinárodných dohôd aj právnymi aktmi ES/EÚ, ako aj vnútroštátnym právom žiadajúceho a dožiadaného štátu.

Centrum taktiež realizuje prevod vymožených platieb výživného od povinných osôb z cudziny oprávneným v SR, a tiež vykonáva prevody platieb zo SR do cudziny. V roku 2020 bolo prostredníctvom Centra transferovaných v prepočte celkom 854 103,86 €, z toho zo SR do cudziny 168 517,79 € a z cudziny do SR 685 586,07 €.

V roku 2020 boli podľa informácií Centra priamo zaplatené žiadateľom v SR platby výživného v celkovej sume 162 009,35 €.

Prehľad transferovaných platieb výživného zo SR do cudziny za rok 2020:

Česko	83 738,88
Maďarsko	3 272,70
Nemecko	2 979,16
Poľsko	17 873,62
Rakúsko	36 287,63
Švajčiarsko	1 374,72
Kanada	1 188,31
Lotyšsko	2 748,00
Cyprus	3 340,01
Írsko	2 450,00
Ukrajina	1 934,66
USA	11 330,10
Spolu	168 517,79

Prehľad transferovaných platieb výživného z cudziny do SR za rok 2020:

Austrália	14 041,89
Belgicko	771,83
Bielorusko	775,03
Bulharsko	612,72
Cyprus	350,00
Česko	331 743,08
Dánsko	4 530,28
Francúzsko	10 019,66
Grécko	1 069,00
Holandsko	31 229,11
Chorvátsko	804,64
Kanada	5 171,96

Macedónsko	600,00
Maďarsko	2 413,90
Nemecko	61 966,76
Nórsko	6 731,99
Poľsko	2 901,24
Portugalsko	2 383,20
Rakúsko	83 548,15
Slovinsko	3 017,25
Spojené kráľovstvo	56 355,36
Španielsko	1 857,36
Švajčiarsko	29 995,37
Švédsko	2 320,00
Taliansko	1 155,50
Turecko	1 069,00
USA	28 151,79
Spolu	685 586,07

Celkový počet konaní výživného (vo fáze prípravy na postúpenie návrhu, výmeny informácií aj vo fáze po postúpení do/zo zahraničia) do 31.12.2020:

Krajina	Dieťa v zahraničí (M)			Dieťa na Slovensku (Č)			Spolu M+Č
	uzavretý (Z)	v riešení (A)	A+Z	uzavretý (Z)	v riešení (A)	A+Z	
Albánsko	0	0	0	1	1	2	2
Alžírsko	0	0	0	2	2	4	4
Angola	0	0	0	1	0	1	1
Argentína	0	0	0	1	0	1	1
Austrália	1	0	1	12	6	18	19
Bahrajn	0	0	0	0	1	1	1
Belgicko	5	0	5	10	9	19	24
Bielorusko	0	0	0	0	2	2	2
Bosna a Herc.	1	0	1	9	0	9	10
Brazília	1	0	1	5	1	6	7
Brunej	0	0	0	0	1	1	1
Bulharsko	0	0	0	10	3	13	13
Cyprus	1	2	3	13	13	26	29
Česko	464	232	696	1299	655	1954	2650
Čierna Hora	0	0	0	3	0	3	3
Čína	0	0	0	0	1	1	1
Dánsko	0	0	0	3	3	6	6
Dominik. rep.	0	0	0	1	0	1	1
Egypt	1	0	1	2	7	9	10
Ekvádor	0	0	0	1	2	3	3

Estónsko	1	0	1	0	2	2	3
Filipíny	0	0	0	2	0	2	2
Fínsko	1	0	1	2	2	4	5
Francúzsko	5	0	5	22	46	68	73
Grécko	4	0	4	17	16	33	37
Guinea	0	0	0	2	0	2	2
Holandsko	10	3	13	23	21	44	57
Honduras	0	0	0	0	1	1	1
Chorvátsko	1	1	2	20	13	33	35
India	0	0	0	0	2	2	2
Irak	1	0	1	2	1	3	4
Irán	0	0	0	0	2	2	2
Írsko	5	2	7	38	29	67	74
Island	1	0	1	0	0	0	1
Izrael	1	0	1	5	4	9	10
Japonsko	0	0	0	8	3	11	11
Jemen	0	0	0	0	1	1	1
Jordánsko	0	0	0	0	2	2	2
Kanada	8	4	12	18	8	26	38
Kongo	0	0	0	1	0	1	1
Kórejská republika	0	0	0	0	1	1	1
Kuba	0	0	0	8	0	8	8
Kuvajt	0	0	0	3	0	3	3
Libanon	2	0	2	0	0	0	2
Líbya	0	0	0	1	1	2	2
Lichtenštajnsko	0	0	0	1	0	1	1
Litva	1	1	2	0	0	0	2
Lotyšsko	0	1	1	0	0	0	1
Luxembursko	0	0	0	3	1	4	4
Macedónsko	0	0	0	13	3	16	16
Maďarsko	16	22	38	66	49	115	153
Malta	0	1	1	0	0	0	1
Maroko	0	0	0	4	0	4	4
Mauritánia	0	0	0	1	0	1	1
Mexiko	0	0	0	4	1	5	5
Monako	0	0	0	0	1	1	1
Mozambik	0	0	0	1	0	1	1
Nemecko	53	21	74	190	167	357	431
Nešpecifikované	39	0	39	146	64	210	249
Nigéria	0	0	0	0	2	2	2
Nórsko	5	2	7	8	3	11	18

Nový Zéland	0	0	0	3	0	3	3
Omán	1	0	1	0	0	0	1
Pakistan	0	0	0	1	0	1	1
Peru	0	0	0	0	3	3	3
Poľsko	68	28	96	34	30	64	160
Portugalsko	0	0	0	3	4	7	7
Rakúsko	65	70	135	188	133	321	456
Rumunsko	2	1	3	11	7	18	21
Rusko	0	0	0	7	3	10	10
Slovinsko	4	3	7	8	5	13	20
Somálsko	0	0	0	1	0	1	1
Spojené arabské emiráty	0	0	0	3	0	3	3
Spojené kráľovstvo	44	10	54	262	268	530	584
Spoj. š. americké	19	3	22	91	39	130	152
Srbsko	2	3	5	36	12	48	53
Sýria	1	0	1	2	2	4	5
Šalamúnove o.	0	0	0	1	0	1	1
Španielsko	2	0	2	36	41	77	79
Švajčiarsko	12	7	19	62	67	129	148
Švédsko	17	3	20	11	5	16	36
Taliansko	6	5	11	85	94	179	190
Tanzánia	0	0	0	1	0	1	1
Tunisko	0	0	0	6	3	9	9
Turecko	1	0	1	6	10	16	17
Ukrajina	5	0	5	19	10	29	34
Venezuela	0	0	0	1	0	1	1
Vietnam	1	0	1	8	2	10	11
Zambia	0	0	0	1	0	1	1
Spolu	878	425	1303	2869	1891	4760	6063

Celkový počet konaní vo veci výživného začatých / uzavretých v priebehu roku 2020:
(modrá znamená, že oprávnená osoba sa nachádza v zahraničí a červená opak, dieťa je v SR)

štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	modré	červené	spolu	modré	červené	spolu	
Alžírsko	0	0	0	0	1	1	1
Belgicko	0	0	0	0	1	1	1
Cyprus	0	0	0	0	3	3	3
Česko	0	0	0	19	49	68	68
Egypt	0	0	0	0	1	1	1
Estónsko	0	0	0	0	1	1	1

Francúzsko	0	0	0	0	2	2	2
Holandsko	0	0	0	1	3	4	4
Chorvátsko	0	0	0	0	1	1	1
India	0	0	0	0	1	1	1
Írsko	0	0	0	1	3	4	4
Líbya	0	0	0	0	1	1	1
Luxembursko	0	0	0	0	1	1	1
Macedónsko	0	0	0	0	1	1	1
Maďarsko	0	0	0	2	3	5	5
Nemecko	1	0	1	1	22	23	24
Nešpecifikované	0	0	0	0	2	2	2
Nórsko	0	0	0	1	0	1	1
Peru	0	0	0	0	1	1	1
Poľsko	0	0	0	1	4	5	5
Rakúsko	1	0	1	9	28	37	38
Rumunsko	0	0	0	0	1	1	1
Slovinsko	1	0	1	1	0	1	2
Spojené kráľovstvo	1	0	1	2	27	29	30
Spojené štáty americké	0	0	0	1	2	3	3
Srbsko	0	0	0	2	0	2	2
Sýria	0	0	0	0	1	1	1
Španielsko	0	0	0	0	1	1	1
Švajčiarsko	0	0	0	3	6	9	9
Švédsko	0	0	0	1	0	1	1
Taliansko	0	0	0	0	10	10	10
Ukrajina	0	0	0	0	1	1	1
Slovensko	4	0	4	45	178	223	227
Spolu	8	0	8	90	356	446	454

2.2 Medzinárodné únosy detí a právo styku

2.2.1 Úvod

V oblasti neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa a práva styku rodiča s dieťaťom, resp. jeho účinného výkonu, sa postupuje podľa:

- Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25. novembra 1980 (ďalej ako „Dohovor o únosoch“),
- Dohovoru o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z 19. októbra 1996 (ďalej ako „Haagsky dohovor“),
- Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej ako „Nariadenie Brusel II bis“),
- vnútroštátnej úpravy:
 - o zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
 - o zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov,
 - o zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov,
 - o vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých.

Premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za neoprávnené, ak:

- je porušením opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a
- v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne alebo samostatne, alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo k zadržaniu.

O neoprávnenom premiestnení dieťaťa alebo zadržaní dieťaťa hovoríme v prípade, ak prišlo k premiestneniu dieťaťa z krajiny jeho obvyklého pobytu alebo jeho zadržaniu v krajine, ktorá nie je krajinou jeho obvyklého pobytu bez súhlasu druhého rodiča (ak má aktívne opatrovnícke práva a povinnosti). Hraničným vekom na podanie žiadosti o návrat v zmysle Dohovoru o únosoch je 16. rok veku maloletého dieťaťa. Centrum v týchto prípadoch plní úlohy ústredného orgánu v oblasti únosov maloletých detí, ktoré boli neoprávnené premiestnené alebo neoprávnené zadržané na území SR alebo na území zmluvného štátu Dohovoru o únosoch.

2.2.2 Postup v konaní s Centrom

V prípadoch neoprávneného premiestnenia a zadržania maloletého dieťaťa nie je podstatná štátna príslušnosť dieťaťa, nie je podstatné, kde sa dieťa narodilo alebo kde je prihlásené na trvalý pobyt, údajom relevantným pre rozhodnutie je obvyklý pobyt dieťaťa. O tom, kde je miesto obvyklého pobytu maloletého dieťaťa môže rozhodnúť len súd, a to v konaní o návrat. Obvyklý pobyt dieťaťa musí byť určený na základe súhrnu osobitných skutkových okolností každého jednotlivého prípadu. Okrem fyzickej prítomnosti dieťaťa v danej krajine musia byť zohľadnené ďalšie faktory, z ktorých je možné vyvodiť, že táto prítomnosť nemá dočasný alebo príležitostný charakter, a že pobyt dieťaťa odzrkadľuje istú mieru začlenenia do sociálneho a rodinného prostredia. Krajinu obvyklého pobytu dieťaťa môžeme teda vo všeobecnosti chápať ako krajinu, v ktorej dieťa dlhodobo žije, v ktorej má svoje zázemie, rodinu, navštevuje v danej krajine predškolské alebo školské zariadenie, teda krajinu, ku ktorej ho viažu určité väzby.

V rámci práva styku rodiča s maloletými deťmi Centrum ako ústredný orgán spolupracuje s ústrednými orgánmi cudzích štátov, aby podporili nerušený výkon práva styku a dodržiavanie podmienok, ktorými môže byť výkon tohto práva podmienený. V prípadoch týkajúcich sa úpravy styku rieši Centrum prípady, kedy sa dieťa, ktoré je predmetom úpravy práva styku, nachádza na území SR alebo na území zmluvného štátu Dohovoru o únosoch alebo Nariadenia Brusel II bis. Žiadateľ nachádzajúci sa na území SR alebo ústredný orgán (ak sa žiadateľ nachádza na území iného zmluvného štátu Dohovoru o únosoch alebo Nariadenia Brusel II bis) môže žiadať o účinný výkon práva styku s maloletým dieťaťom na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia, o zmenu úpravy práva styku s maloletým dieťaťom alebo o úpravu práva styku s maloletým dieťaťom.

Nariadenie Brusel II bis výrazným spôsobom doplnilo Dohovor o únosoch, a to sprísnením podmienok v rámci členských štátov EÚ (okrem Dánska). Účelom prijatia tejto úpravy bolo, aby jednotlivé krajiny zabezpečili čo najrýchlejší návrat neoprávnené premiestneného dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu a ochránili tak dieťa pred škodlivými účinkami neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. Nariadenie Brusel II bis dopĺňa a sprísňuje viaceré ustanovenia Dohovoru o únosoch v podmienkach EÚ, a tak podstatným spôsobom deklaruje dôležitosť konaní o nariadení návratu.

Významnou zmenou v právnej úprave oblasti medzinárodných únosov detí je nové znenie Nariadenia Brusel II bis. Dňa 25. júna 2019 EÚ prijala revidované znenie tohto nariadenia – Nariadenie Rady (EÚ) 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (prepracované znenie) (ďalej ako „Nariadenie Rady (EÚ) 2019/1111“), ktoré sa začne uplatňovať od 1. augusta 2022. Nariadenie Rady (EÚ) č. 2019/1111 prináša niekoľko zmien naprieč celou medzinárodnou úpravou právomoci, uznávania a výkonu rozhodnutí vo veciach rodičovských práv a povinností v členských štátoch EÚ a spolupráce ústredných orgánov. V oblasti rodičovských únosov ide napríklad o:

- stanovenie lehôt na rozhodnutie v konaní o návrat: povinnosť súdu prvého stupňa vydať rozhodnutie do 6 týždňov, povinnosť súdu každého ďalšieho stupňa vydať rozhodnutie do 6 týždňov (v oboch prípadoch za predpokladu, že tomu nebránia výnimočné okolnosti), povinnosť súdu informovať žiadateľa o dôvodoch odkladu výkonu rozhodnutia v prípade, že sa nevykonalo do 6 týždňov od začatia vykonávacieho konania,
- vykonateľnosť rozhodnutia o nariadení návratu dieťaťa vo všetkých členských štátoch,
- povinnosť ústredného orgánu (Centrum) potvrdiť prijatie novej žiadosti o návrat do 5 pracovných dní.

S ohľadom na potrebu zefektívnenia konania o návrate maloletých do krajín ich obvyklého pobytu je vhodné spomenúť taktiež vnútroštátnu úpravu – zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok. Tento stanovuje miestnu príslušnosť súdov, ktoré sú príslušné rozhodovať vo veci návratových konaní (Okresný súd Bratislava I, Okresný súd Banská Bystrica a Okresný súd Košice I), lehoty a náležitosti návrhov na nariadenie návratu. Zároveň je v tomto kódexe stanovený postup orgánov pri výkone rozhodnutia o návrate, ktorý je podrobnejšie upravený vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých.

Rovnako je potrebné zmieniť sa o dopade vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ aj v súvislosti s medzinárodnými únosmi detí. Hoci sa v styku so Spojeným kráľovstvom prestane uplatňovať Nariadenie Brusel II bis (a nezačne sa uplatňovať jeho revízia - Nariadenie Rady (EÚ) č. 2019/1111), Spojené kráľovstvo je naďalej viazané Dohovorom o únosoch ako aj Haagskym dohovorom, teda aj naďalej bude možné požiadať o návrat neoprávnene premiestneného či zadržaného dieťaťa zo Spojeného kráľovstva a z iného zmluvného štátu Dohovoru o únosoch do Spojeného kráľovstva, ako aj o uplatňovanie práva styku. Haagskym dohovorom sa bude spravovať určovanie právomoci súdov a rozhodného práva vo vzťahu medzi Spojeným kráľovstvom a členskými štátmi EÚ.

2.2.3 Problematika v konaniach s krajinami

K 31.12.2020 bolo v Centre evidovaných 609 prípadov neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa a 94 prípadov práva styku rodiča s dieťaťom.

Počet nových prípadov neoprávneného premiestnenia alebo zadržania bol v roku 2020 nižší ako v roku 2019, konkrétne počet 38 nových prípadov v roku 2020 v porovnaní s počtom 55 nových prípadov v roku 2019. Prípady týkajúce sa práva styku majú mierne stabilnú tendenciu. V roku 2020 Centrum zaregistrovalo celkovo 9 nových prípadov, pričom v roku 2019 to bolo 10 nových prípadov.

Z celkového počtu 38 nových prípadov neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa za rok 2020 tvorilo 19 prípadov neoprávneného premiestnenia detí zo SR do zmluvného štátu Dohovoru o únosoch a 19 prípadov neoprávneného premiestnenia detí zo zmluvného štátu Dohovoru o únosoch na územie SR.

Za rok 2020 zaregistrovalo Centrum 9 nových žiadostí týkajúcich sa práva styku rodiča s dieťaťom; z toho 6 konaní sa týkalo situácie, keď bolo dieťa v niektorom zo zmluvných štátov Dohovoru o únosoch a žiadateľ v SR a v piatich konaniach išlo o opačné situácie, teda dieťa sa nachádza na SR a žiadateľom je osoba s obvyklým pobytom v niektorom zo zmluvných štátoch Dohovoru o únosoch.

Prioritou pri riešení neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa, ale takisto aj pri riešení účinného výkonu, zmeny a určenia práva styku k maloletému dieťaťu je pre Centrum najmä snaha o

zmierlivé riešenie prípadu. Zmierlivé riešenie vecí sa uskutočňuje predovšetkým formou poskytovania psychologického poradenstva a organizovania zmierovacích stretnutí s rodičmi dieťaťa sprostredkovaných Centrom za predpokladu, že rodičia dieťaťa prejavia o takúto formu riešenia sporu záujem. Centrum sa usiluje umožniť rodičom urovnať spor zmierlivou cestou a dať im priestor na adekvátnu formu komunikácie. Táto forma riešenia situácie má spravidla výrazne menší negatívny vplyv na maloleté dieťa a tiež je pre rodičov finančne aj časovo menej náročná. Centrum umožňuje stretnutia rodičov za účasti pracovníkov Centra, resp. psychológa a ich vzájomnú komunikáciu za účelom dosiahnutia dohody bez súdneho konania.

Vo vykonávacej fáze návratových konaní Centrum nemá právomoc konať. Výkon rozhodnutí vo veciach maloletých, a teda aj vo veciach návratu detí či práva styku, je v kompetencii súdov SR a je upravený v Civilnom mimosporovom poriadku a vo vyhláske Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých.

Centrum dbá v oblasti neoprávneného premiestnenia alebo zadržania taktiež na dôraznú prevenciu, predovšetkým prostredníctvom webovej stránky Centra, informáciami v médiách, tlačenými informáciami pre verejnosť, ako aj formou poradenstva, ktoré poskytujú zamestnanci Centra telefonicky, emailom a osobne. Rovnako tak Centrum vyvíja aktivity zamerané na šírenie osvedy a zlepšovanie informovanosti o povahe a účele týchto konaní.

Z hľadiska zlepšenia informovanosti odbornej verejnosti vo veciach týkajúcich sa Dohovoru o únosoch rozvíjalo Centrum spoluprácu s mnohými inštitúciami na území SR, predovšetkým so súdmi Slovenskej republiky a úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ale aj s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a jednotlivými zastupiteľskými úradmi SR v zahraničí ako aj s Ministerstvom vnútra SR a Ministerstvom spravodlivosti SR.

2.2.4 Hodnotenie a analýza vývoja v roku 2020

Počet nových prípadov neoprávneného premiestnenia alebo zadržania začatých v priebehu roku 2020 bol nižší ako v roku 2019, konkrétne počet 38 nových prípadov v roku 2020 v porovnaní s počtom 55 nových prípadov v roku 2019. V roku 2020 Centrum zaregistrovalo celkovo 9 nových prípadov týkajúcich sa práva styku, v roku 2019 to bolo 10 nových prípadov.

Prehľad nových konaní o neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní dieťaťa zaregistrovaných v roku 2020

Vysvetlivky:

„modré“ konania - dieťa bolo neoprávnené premiestnené zo SR do zmluvného štátu Dohovoru o únosoch

„červené“ konania - dieťa bolo neoprávnené premiestnené zo zmluvného štátu Dohovoru o únosoch do SR

Štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	modré	červené	spolu	modré	červené	spolu	spolu
Česko	0	0	0	3	5	8	8
Filipíny	0	0	0	0	0	0	0
Francúzsko	0	0	0	1	1	2	2
Írsko	0	0	0	0	2	2	2
Litva	0	0	0	1	0	1	1
Maďarsko	0	0	0	1	1	2	2
Nemecko	0	0	0	3	0	3	3
Nórsko	0	0	0	1	2	3	3
Poľsko	0	1	1	0	1	1	2
Rakúsko	0	0	0	3	2	5	5
Rumunsko	0	0	0	0	1	1	1
Rusko	0	0	0	0	0	1	1
Spojené kráľovstvo	1	2	3	0	2	2	5
Srbsko	0	0	0	1	0	1	1
Taliansko	0	0	0	1	1	2	2
Spolu	1	3	4	18	16	34	38

Počet konaní o práve styku rodiča s dieťaťom za rok 2020

Štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	modré	červené	spolu	modré	červené	spolu	spolu
Česko	1	1	2	1	1	2	4
Fínsko	0	0	0	1	0	1	1
Nemecko	1	0	1	0	0	0	1
Švajčiarsko	0	0	0	1	0	1	1
Taliansko	0	0	0	1	0	1	1
Holandsko	0	0	0	0	1	1	1
Spolu	2	1	3	4	2	6	9

2.3 Medzinárodná sociálnoprávna ochrana

2.3.1 Úvod

Centrum v rámci tejto agendy pôsobí ako ústredný orgán SR zabezpečujúci komunikáciu vo veciach sociálnoprávnej ochrany detí v prípadoch s medzinárodným prvkom, a to najmä na základe Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 (ďalej ako „Nariadenie Brusel II bis“). Nariadenie Brusel II bis sa uplatňuje vo všetkých členských štátoch Európskej únie s výnimkou Dánska, je priamo vykonateľné a aplikovateľné na ich území a má prednosť pred vnútroštátnym právnym poriadkom.

Jednou z oblastí pôsobnosti Centra je plnenie úloh sociálnoprávnej ochrany detí vo vzťahu k cudzine. Tieto úlohy plní Centrum ako ústredný orgán Slovenskej republiky podľa článku 55 písm. a), b), a e) a článku 56 Nariadenia Brusel II bis, ako aj podľa Dohovoru o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa, uzatvoreným dňa 19. októbra 1996 pre vymedzené ustanovenia.

Centrum plní úlohu ústredného orgánu Slovenskej republiky aj podľa článku 55 písm. d) a s ním súvisiacim článkom 56 Nariadenia Brusel II bis od 1. júna 2011. V súlade s článkom 55 Nariadenia Brusel II bis majú ústredné orgány členských štátov Európskej únie na základe žiadosti nositeľa rodičovských práv a povinností alebo na základe žiadosti ústredného orgánu iného členského štátu Európskej Únie navzájom spolupracovať za účelom dosiahnutia cieľov Nariadenia Brusel II bis.

2.3.2 Postup v konaní s Centrom

Každý prípad, ktorý spadá do kompetencie Centra podľa článku 55 písm. a), b), d) a e) a článku 56 Nariadenia Brusel II bis, rieši Centrum individuálne a proaktívne s ohľadom na najlepší záujem maloletých detí, ktorý tvorí základ všetkých konaní týkajúcich sa dieťaťa. Centrum na základe Nariadenia Brusel II bis spolupracuje s ústrednými orgánmi ako aj priamo so sociálnymi úradmi jednotlivých krajín a taktiež so zastupiteľskými úradmi SR v zahraničí.

Centrum rieši rovnako starostlivo všetky prípady spadajúce do predmetnej agendy v záujme zabezpečenia ochrany záujmov maloletých detí. V predmetných prípadoch Centrum v rámci svojej kompetencie aktívne komunikuje s príslušnými orgánmi v SR i v zahraničí za účelom získania čo najkomplexnejších informácií o celom stave konania. Centrum zakaždým starostlivo zvažuje postup a podniká všetky potrebné kroky v záujme zabezpečenia ochrany záujmov maloletých detí v rámci kompetencií ústredného orgánu podľa medzinárodných právnych aktov.

Centrum v mnohých prípadoch požiadalo v rámci najlepšieho záujmu dieťaťa príslušné súdy najmä v Spojenom kráľovstve o povolenie intervencie do konania a to prevažne formou telefonického hovoru alebo audiovizuálneho prenosu v prípadoch, keď to príslušný súd uznal za vhodné. O žiadosti Centra rozhoduje výlučne v rámci kompetencie konkrétny súd v Spojenom kráľovstve. Centrum nemôže v žiadnom prípade zasahovať do nezávislosti súdnictva a rozhodnutie súdu akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť. Centrum poskytuje všetky potrebné vysvetlenia a informácie, ktoré boli nevyhnutné na objasnenie situácie a vedú k rozhodnutiu príslušného súdu o repatriácii maloletých detí na územie Slovenskej republiky.

V súlade s článkom 56 Nariadenia Brusel II bis plní Centrum úlohy ústredného orgánu SR v prípade, ak súd na území jedného členského štátu, ktorý má právomoc konať a rozhodovať vo veci, zvažuje umiestnenie maloletého dieťaťa do zariadenia starostlivosti o dieťa alebo do pestúnskej starostlivosti na území druhého členského štátu (SR). Tento článok obsahuje dôležité osobitné ustanovenia o postupe a spolupráci medzi súdmi a ústrednými orgánmi a medzi ústrednými orgánmi navzájom.

V rámci umiestnenia dieťaťa v inom členskom štáte Európskej únie v prípade, ak súd na území jedného členského štátu, ktorý má právomoc konať a rozhodovať vo veci, zvažuje umiestnenie maloletého dieťaťa do zariadenia starostlivosti o dieťa alebo do pestúnskej starostlivosti na území druhého členského štátu, má sa konajúci súd pred vydaním rozhodnutia najprv poradiť s príslušným ústredným orgánom o možnosti a vhodnosti umiestnenia maloletého dieťaťa do náhradnej starostlivosti na území členského štátu, ak sa v tomto členskom štáte vo vnútroštátnych prípadoch umiestnenia dieťaťa vyžaduje zásah verejného orgánu. Rozsudok o takomto umiestnení maloletého dieťaťa možno vydať v žiadajúcom štáte iba vtedy, ak príslušný orgán dožiadaného štátu vyjadril súhlas s takýmto umiestnením. Kompetentným orgánom na vydanie súhlasu s umiestnením maloletého dieťaťa na území Slovenskej republiky je Centrum. Centrum môže udeliť súhlas výlučne na základe vyjadrenia Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Samotnému vyjadreniu Ústredia práce, sociálnych vecí SR k vhodnosti a možnosti umiestnenia maloletého dieťaťa do zariadenia starostlivosti na území Slovenskej republiky predchádza vykonanie potrebných úkonov sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

2.3.3 Problematika v konaniach s krajinami

Centrum v priebehu roka 2020 zaznamenalo niekoľko komplikácií súvisiacich s repatriáciou, ktoré boli spojené najmä s obmedzeniami na hraničných priechodoch ako aj pri zabezpečení plynulej korešpondencie s partnerskými organizáciami vzhľadom na pandémiu COVIDu-19.

2.3.4 Hodnotenie a analýza vývoja v roku 2020

V roku 2020 Centrum celkovo riešilo 94 prípadoch detí odobratých v iných krajinách, pričom najviac prípadov odobratých detí bolo vo Veľkej Británii a v Rakúsku. Je potrebné si uvedomiť, že v každej

krajine platia iné pravidlá, pre každú krajinu je akceptovateľnejší určitý životný štýl a nie pre všetky krajiny je tento životný štýl chápaný rovnako.

Krajina	Počet odobratých detí	Vstup do konania	Vrátené rodičom v zahraničí	Vrátené do biologickej rodiny do SR	Vrátené do zariadenia v SR
Rakúsko	16	0	0	0	14
Švédsko	2	0	0	0	0
Nemecko	13	0	2	2	0
Spojené kráľovstvo	63	8	3	2	0
Spolu	94	8	5	4	14

Centrum sa snaží napomôcť k repatriácii maloletých detí na územie SR najmä do ich biologických rodín. Centrum sa stretáva s mnohými prípadmi, kedy sa maloleté dieťa navráti späť do starostlivosti rodinného príslušníka v krajine, v ktorej bolo dieťa odobraté. V roku 2020 boli do biologických rodín na území SR celkovo navrátené 4 deti. V prípade, ak návrat do biologickej rodiny nie je možný, je potrebné hľadať zariadenie na území SR, ktoré zodpovedá potrebám dieťaťa. Do zariadení v SR bolo za rok 2020 navrátených celkovo 14 detí.

2.4 Medzištátne osvojenia

2.4.1 Úvod

Sprostredkovanie medzištátneho osvojenia je častokrát poslednou možnosťou ako dieťaťu zabezpečiť vývin v zdravom rodinnom prostredí. Proces medzištátneho osvojenia je veľmi zložitý a formálny proces, ktorého cieľom je chrániť a zabezpečiť najlepší záujem dieťaťa. Dohovor o ochrane detí a spolupráci pri medzištátnych osvojeniach podpísaný dňa 29. mája 1993 (ďalej len „Dohovor o osvojeniach“) stanovuje základné pravidlá tohto procesu. Jeho konkrétne podmienky sa následne líšia v závislosti od právnych úprav v štátoch, ktoré sú do procesu zapojené.

V súčasnej dobe prebieha sprostredkovanie medzištátneho osvojenia v prípade žiadateľov zo zahraničia o osvojenie detí zo Slovenska. Ročne Centrum sprostredkuje približne tri až štyri takéto osvojenia. Na sprostredkovaní osvojenia dieťaťa zo zahraničia slovenskými žiadateľmi Centrum v roku 2020 viedlo aktívnu komunikáciu s krajinami pôvodu dieťaťa. Náhradná rodinná starostlivosť formou medzištátneho osvojenia sa realizuje na základe zásady princípu subsidiarity a princípu najlepšieho záujmu dieťaťa.

Centrum neustále komunikuje s partnerskými orgánmi za účelom skvalitnenia spolupráce a sprostredkovania samotného osvojenia. Rok 2020 však bol poznačený celosvetovou pandémiou COVID-19, čo sa odrazilo aj pri procese medzištátnych osvojení. Táto situácia sťažovala možnosti cestovania žiadateľov na Slovensko za účelom súdneho konania vo veci osvojenia maloletých, sťažaná bola aj komunikácia s ústrednými orgánmi spolupracujúcich krajín, keďže sa pracovalo v obmedzených režimoch, a tiež sa predlžovali lehoty doručovania predosvojiteľských a postadopčných správ. Počas roka sme evidovali niekoľko problémov zahraničných partnerských orgánov, ktoré hlásili, že žiadatelia sa vo veľa prípadoch napr. nevedeli dostať k lekárovi, aby vedeli zabezpečiť pravidelnú lekársku správu. Toto obmedzenie sme tiež zohľadňovali pri lehotách dodania aktualizácií.

2.4.2 Úlohy Centra v oblasti medzištátnych osvojení

Podľa čl. 6 Dohovoru o osvojeniach v Slovenskej republike za ústredný orgán, ktorý bude vykonávať úlohy uložené v zmysle Dohovoru o osvojeniach, bolo určené Centrum.

Cieľom Dohovoru o osvojeniach je:

- a) vytvoriť záruky, aby sa medzištátne osvojenia uskutočňovali iba v najlepšom záujme dieťaťa a pri rešpektovaní jeho základných práv priznaných medzinárodným právom,
- b) zaviesť systém spolupráce medzi zmluvnými štátmi, ktorý zabezpečí, že tieto záruky sa budú dodržiavať, a tým zabrániť únosom, predaju alebo obchodovaniu s deťmi,
- c) zabezpečiť v zmluvných štátoch uznanie osvojení, ktoré sa uskutočnili na základe Dohovoru o osvojeniach.

Podľa Postupu pri medzištátnych osvojeniach v zmysle Dohovoru o ochrane detí a spolupráci pri medzištátnych osvojeniach, ktorý schválil minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR dňa 27. septembra 2018, Centrum ako ústredný orgán štátu pôvodu dieťaťa plní okrem ďalších najmä tieto úlohy:

- a) spolupracuje so zahraničnými ústrednými orgánmi a prerokúva administratívne postupy pre uskutočnenie medzištátnych osvojení podľa dohovoru o osvojeniach, prípadne formou protokolu o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach;
- b) monitoruje a porovnáva aktuálnu právnu úpravu v jednotlivých spolupracujúcich štátoch s ohľadom na právne predpisy Slovenskej republiky;
- c) sleduje dodržiavanie uzatvorených protokolov o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach a prijíma vhodné opatrenia na odstránenie ich nedostatkov;
- d) prijíma a posudzuje žiadosti žiadateľov o medzištátne osvojenie podľa Dohovoru o osvojeniach a podľa dohodnutých postupov;
- e) vedie evidenciu žiadostí a zoznam žiadateľov o medzištátne osvojenia;
- f) v prípade, ak je Slovenská republika štátom pôvodu:
 1. vedie prehľad detí s obvyklým pobytom v Slovenskej republike, ktorým možno sprostredkovať medzištátne osvojenie (ďalej len „prehľad detí“), posudzuje a zabezpečuje kompletnosť a obsahovú stránku dokumentácie týchto detí;
 2. na účely sprostredkovania nadviazania osobného vzťahu medzi dieťaťom s obvyklým pobytom v Slovenskej republike a zahraničným žiadateľom vyberá najvhodnejšieho zahraničného žiadateľa o osvojenie; na tento účel zriaďuje poradné orgány – tím odborníkov pre posudzovanie dokumentácie detí a žiadostí žiadateľov o medzištátne osvojenie (ďalej len „tím odborníkov“) a komisiu pre medzištátne osvojenia (ďalej len „komisia“), ktoré odporúčajú svoje závery pri výbere žiadateľov riaditeľovi Centra;
 3. organizuje v spolupráci s určenými úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, zariadeniami sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a ďalšími zúčastnenými subjektmi nadviazanie osobného vzťahu medzi dieťaťom s obvyklým pobytom v Slovenskej republike a zahraničným žiadateľom;
 4. sleduje vývin dieťaťa zvereneného do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo osvojeného do cudziny podľa dohovoru o osvojeniach prostredníctvom ústredných orgánov alebo akreditovaných inštitúcií prijímajúcich štátov;
 5. prijíma, posudzuje a vyhodnocuje sociálne správy o začleňovaní dieťaťa zvereneného do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo osvojeného do cudziny podľa dohovoru o osvojeniach;
 6. informuje osvojiteľov o majetkových pomeroch dieťaťa po doručení právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu o osvojení dieťaťa.

- g) v prípade, ak je Slovenská republika prijímajúcim štátom:
1. rozhoduje vo veci zapísania fyzickej osoby, ktorá má záujem o sprostredkovanie medzištátneho osvojenia, do zoznamu žiadateľov o osvojenie dieťaťa, ktoré nemá na území Slovenskej republiky obvyklý pobyt a o vyradení žiadateľa z tohto zoznamu.
 2. vedie zoznam žiadateľov o osvojenie dieťaťa, ktoré nemá na území Slovenskej republiky obvyklý pobyt;
 3. prijíma, posudzuje a vyhodnocuje sociálne správy o začleňovaní dieťaťa zvereného do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo osvojeného do Slovenskej republiky podľa Dohovoru o osvojeniach;
- h) prijíma všetky potrebné opatrenia, aby pre dieťa získalo povolenie na vycestovanie zo štátu pôvodu a na jeho vstup do prijímajúceho štátu s možnosťou trvalo sa tam zdržiavať;
- i) udeľuje súhlas na osvojenie dieťaťa podľa dohovoru o osvojeniach a podľa zákona o rodine;
- j) koordinuje a dohliada na celý priebeh medzištátnych osvojení.

Postup upravuje postavenie, právomoci a postup Centra v procese medzištátnych osvojení detí s obvyklým pobytom v Slovenskej republike a mimo územia Slovenskej republiky. Medzištátne osvojenia musia prebiehať striktne v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky a medzinárodnými dohovormi. Z praxe vyplýva, že tak ako sa mení náš právny poriadok, mení sa aj právny poriadok v iných štátoch, s ktorými Centrum spolupracuje v oblasti medzištátnych osvojení. Centrum preto pravidelne komunikuje o prípadných zmenách a so svojimi partnerskými orgánmi a inštitúciami spolupracuje na ich následnom zapracovaní do príslušných protokolov o spolupráci.

2.4.3 Slovenská republika ako krajina pôvodu

Centrum neustále komunikuje s partnerskými orgánmi za účelom skvalitnenia spolupráce a sprostredkovania samotného osvojenia, využíva k tomu aj aktívnu účasť na rôznych medzinárodných konferenciách (ktoré sa však tento rok kvôli pandémie COVID-19 neuskutočnili). V súčasnosti Centrum spolupracuje s nižšie uvedenými prijímajúcimi krajinami podľa čl. 2 Dohovoru o osvojeniach.

Spolupráca s jednotlivými prijímajúcimi krajinami

Centrum je zmluvnou stranou bilaterálnych dohôd, tzv. protokolov o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach, ktoré sú podpísané medzi ústrednými orgánmi štátu pôvodu a prijímajúceho štátu podľa čl. 6 Dohovoru o osvojeniach. V zmysle platných protokolov v roku 2020 prebiehala aktívna spolupráca medzi Centrom a:

- Francúzskou republikou, ktorej ústredný orgán je Mission de l'Adoption Internationale, Ministère des Affaires Étrangères et Européennes a pre spoluprácu so Slovenskou republikou v oblasti medzištátnych osvojení bola akreditovaná súkromná agentúra Destinées;
- Sanmarínskou republikou, ktorej ústredný orgán je The Secretariat of State for Foreign Affairs;
- Andorrským kniežatstvom, ktorého ústredný orgán je Serveid' Adopcions Àrea d'Atenció a la Infància i l'Adolescència;
- Maltskou republikou, ktorej ústredný orgán je Social Care Standards Authority, a pre spoluprácu so Slovenskou republikou v oblasti medzištátnych osvojení bola akreditovaná štátna agentúra Agenzija Appogg;
- Holandským kráľovstvom, ktorého ústredným orgánom je Ministry of Justice and Security, Central Authority International Children's Issues, a pre spoluprácu so Slovenskou republikou v oblasti medzištátnych osvojení bola akreditovaná súkromná agentúra Stichting Kind en Toekomst; v roku 2020 sa s Holandským kráľovstvom podpísalo nové Memorandum

o porozumení a zároveň sa od októbra 2020 začalo rokovať o dodatku so zmenami, keďže Holandské kráľovstvo oznámilo novú akreditovanú agentúru pre medzištátne osvojenie Foundation a New way;

- Monackým kniežactvom, ktorého ústredným orgánom je la Direction des Services Judiciaires;
- Portugalskou republikou, ktorej ústredný orgán je Instituto da Sguranca Social; a aktuálne sa pracuje na aktualizácii protokolu s Portugalskou republikou;
- Belgickým kráľovstvom, ktorého ústredným orgánom pre nemecky hovoriaci región Belgického kráľovstva je Vlaams Centrum voor Adoptie, a pre spoluprácu so Slovenskou republikou v oblasti medzištátnych osvojení bola akreditovaná súkromná agentúra Ray of Hope;
- Švédskym kráľovstvom, konkrétne s akreditovanou adopčnou agentúrou Barnen framfört allt – adoptioner, s ktorou bolo Memorandum o porozumení podpísané v roku 2009 a táto agentúra zabezpečuje doručovanie postadopčných správ osvojených detí v stanovených lehotách; momentálne neprebíha aktívna spolupráca so Švédskym kráľovstvom;
- Talianskou republikou, ktorej ústredný orgán je Commissione per le Adozioni Internazionali, a pre spoluprácu so Slovenskou republikou v oblasti medzištátnych osvojení boli akreditované súkromné agentúry Servizio Regionale Adozioni Internazionali a Associazione Solidarieta' Adozioni Onlus; protokol o spolupráci bol podpísaný 7. mája 2019.

Centrum v oblasti medzištátnych osvojení má podpísané memorandum o spolupráci aj s Luxemburským veľkovevodstvom, ktorého ústredný orgán je Ministère de l'Education nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse, Département Enfance et Jeunesse, Autorité centrale en matière d'adoption internationale a agentúra pre spoluprácu v oblasti medzištátnych osvojení je štátna agentúra „Service d'adoption de la Croix-Rouge luxembourgeoise“ („Adopčný servis luxemburského červeného kríža“).

Krajiny, s ktorými prebiehajú rokovania o možnej spolupráci v oblasti medzištátnych osvojení

Centrum vždy hľadá pre konkrétne dieťa vhodných rodičov. Nikdy nie naopak, nehľadá vhodné dieťa pre rodičov. Preto je dôležité spolupracovať s mnohými krajinami, aby bola čo najväčšia možnosť voľby vhodných rodičov pre konkrétne dieťa.

- Centrum v oblasti medzištátnych osvojení dlhodobo komunikuje s ústredným orgánom Spojených štátov amerických „U.S. Department of State Office of Children's Issues“. V súčasnom období protokol o spolupráci ešte nie je uzatvorený a je potrebné naďalej rokovať o jeho znení. V priebehu roku 2020 sa uskutočnilo niekoľko stretnutí s veľvyslancom a následne veľvyslankyňou USA ako aj s ústredným orgánom USA (prostredníctvom konferenčného hovoru). Centrum v spolupráci s pracovnou skupinou, ktorá sa skladá z odborníkov z rôznych odborov a sekcií zapojených ministerstiev (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky a Ministerstvo zahraničných a európskych záležitostí Slovenskej republiky), prehodnotilo a prerokovalo doterajšie znenie memoranda a zhodlo sa, že je potrebné naďalej rokovať o spolupráci Slovenskej republiky s USA v oblasti medzištátnych osvojení.
- Cyperská republika prostredníctvom svojho ústredného orgánu „Ministry of Labour and Social Insurance, Social Welfare Services“ prejavuje veľký záujem o adopciu slovenských detí. V roku 2020 prebiehala komunikácia s partnerským orgánom o podmienkach protokolu o spolupráci v oblasti medzištátnych osvojení; centrum obdržalo pripomienky k tomuto protokolu.

Centrum sa snaží o to, aby sa Slovenská republika stala aj aktívnou prijímajúcou krajinou, a teda, aby si páry s obvyklým pobytom v Slovenskej republike mohli osvojiť deti zo zahraničia. Jedna z krajín, ktoré prejavili záujem o spoluprácu so Slovenskou republikou ako prijímajúcim štátom, je Filipínska republika, ktorej ústredným orgánom je „Philippines Inter-Country Adoption Board“. Centrum

aktívne komunikuje s ústredným orgánom Filipínskej republiky a pracuje na uzavretí protokolu o spolupráci.

2.4.4 Prehľad medzištátnych osvojení za rok 2020

Počet novoprijatých spisových dokumentácií detí za rok 2020

Centrum prijíma spisovú dokumentáciu dieťaťa po tom, ako sa dieťaťu v priebehu šiestich mesiacov nepodarilo orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sprostredkovať náhradnú formu starostlivosti na území Slovenskej republiky. Súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa doručenej do Centra úradom práce, sociálnych vecí a rodiny podľa § 5 ods. 8 zákona č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „určený úrad“) je preto aj posúdenie, či je pre dieťa vhodné sprostredkovanie medzištátneho osvojenia. Prihliada sa na jazykové kompetencie, fyzický a mentálny vývin dieťaťa. Na základe všetkých faktorov sa dieťaťu vyberá zahraničný pár, ktorý mu bude schopný poskytnúť potrebnú starostlivosť a adekvátnu výchovu po celý život.

Centrum v rámci procesu sprostredkovania medzištátneho osvojenia posudzuje deti výhradne na základe podkladov vypracovaných odborníkmi z určených úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, centier pre deti a rodiny a pediatrov, prípadne iných odborných lekárov. Centrum sa pri príprave medzištátnych osvojení nikdy fyzicky nestretáva s predmetnými deťmi ani budúcimi rodičmi a veci posudzuje na základe písomných podkladov. Nemá teda možnosť overiť informácie na mieste, keďže mu to neumožňuje zákon. 99% maloletých detí, ktorých Centrum eviduje, je rómskeho etnika.

Prehľad novoprijatých spisových dokumentácií detí podľa krajov za rok 2020

kraj	Počet prijatých spisových dokumentácií detí	Počet detí
Nitriansky	1	1
Košický	1	2
Banskobystrický	1	2
Spolu	3	5

Prehľad zahraničných žiadateľov

Centrum vedie evidenciu záujemcov o medzištátne osvojenia a zoznam žiadateľov o medzištátne osvojenie. Slovenská republika ako štát pôvodu je pre žiadateľov voľbou, ktorá v rámci Európskej únie znamená podobné kultúrne zvyklosti, morálne a etické hodnoty. Medzištátne osvojenia sa realizujú väčšinou do 6. roku veku dieťaťa. Dieťa spravidla do tohto veku si rýchlejšie a bez väčších problémov osvojuje nový jazyk, adaptuje sa na nové rodinné prostredie a vytvára si silné vzťahové väzby na blízke osoby.

Počet novoprijatých žiadostí zahraničných žiadateľov za rok 2020

krajina	Belgicko	Malta	Taliansko	Spolu
počet	1	3	2	6

V roku 2020 Centrum prijalo 6 nových žiadostí, a to 1 žiadosť z Belgicka, 3 z Malty a 2 z Talianska.

Celkový počet žiadostí o medzištátne osvojenie za rok 2020

krajina	Francúzsko	Belgicko	Malta	Monako	Portugalsko	San Maríno	Taliansko	Spolu
počet	3	1	10	3	1	3	2	23

Realizácia procesov osvojenia

Proces výberu vhodných osvojiteľov pre konkrétne dieťa z pohľadu na úspešnosť osvojenia v minulosti zostal zachovaný. Postup pri medzištátnych osvojeniach podrobne upravuje jednotlivé fázy tohto procesu. Prvou fázou samotného procesu je zasadnutie tímu odborníkov, druhou fázou je zasadnutie komisie pre medzištátne osvojenia a následne súhlas riaditeľa Centra. Komisia je poradným orgánom riaditeľa Centra. Predsedom komisie je riaditeľom poverený zamestnanec Centra. Ďalšími členmi sú externý psychológ zapísaný v zozname znalcov vedeným Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, zástupca odboru sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, zástupca oddelenia poradensko-psychologických služieb Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny a zástupca neštátneho subjektu, ktorý vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

V roku 2020 sa konalo jedno zasadnutie komisie pre medzištátne osvojenia. Komisia pre medzištátne osvojenia priradila a schválila najvhodnejších žiadateľov ku konkrétnemu dieťaťu, ku spojeniu žiadateľov a dieťaťa však počas roku 2020 neprišlo. Spisová dokumentácia dieťaťa bola zaslaná žiadateľom, avšak odpoveď s vyjadrením žiadateľov o akceptácii alebo odmietnutí dieťaťa do konca roka 2020 nebola Centru doručená; predpokladá sa dokončenie procesu osvojenia v priebehu roka 2021. V roku 2020 boli 2 deti súdom zverenú do predosvojiteľskej starostlivosti.

Prehľad detí zverených do predosvojiteľskej starostlivosti podľa prijímajúcich štátov

krajina	Francúzsko	San Maríno	Spolu
Počet detí zverených do predosvojiteľskej starostlivosti	1	1	2

Centrum v spolupráci s príslušným orgánom prijímajúceho štátu po vycestovaní dieťaťa do prijímajúceho štátu budúcich osvojiteľov sleduje jeho začleňovanie do nového rodinného prostredia formou sociálnych správ, ktoré sú centru zasielané pravidelne z prijímajúceho štátu v intervaloch určených v uzatvorených protokoloch o spolupráci. Sociálne správy musia byť preložené do slovenského jazyka s úradne overeným prekladom.

Počet prijatých predosvojiteľských správ o deťoch v predosvojiteľskej starostlivosti v roku 2020

krajina	Počet prijatých predosvojiteľských správ
Francúzsko	3
San Maríno	8

Holandsko	4
Spolu	15

V roku 2020 prebehli 3 konania o finálnom osvojení dieťaťa zo Slovenskej republiky zahraničnými žiadateľmi na príslušnom súde v Slovenskej republike. Jedno dieťa bolo finálne osvojené do Holandska, jedno dieťa bolo finálne osvojené do San Marína a dve deti boli finálne osvojené do Monaka.

Prehľad doručených postadopčných správ z obdobia po osvojení za rok 2020

krajina	Počet prijatých postadopčných správ
Francúzsko	3
Malta	11
Holandsko	25
Švédsko	12
Andorra	1
Rakúsko	1
Taliansko	5
Monako	4
Spolu	62

Sledovanie adaptačného procesu a vývinu osvojených detí do zahraničia je jednou z najpodstatnejších úloh Centra. Frekvencia a obsah správ sú štandardizované a doručované na základe bilaterálnych dohôd - protokolov o spolupráci, ktoré boli platné v čase osvojenia. Postadopčné správy sú zo strany centra vyžadované až do 18. roku veku dieťaťa. Postadopčná správa musí podávať komplexný obraz o živote dieťaťa a je vypracovaná na základe realizácie stretnutia s dieťaťom.

Záver

Pre Centrum je aj naďalej samozrejmosťou aj nutnosť aktívne sprostredkovať adekvátnu starostlivosť pre deti zo Slovenskej republiky, ktorým sa nepodarilo nájsť vhodnú formu náhradnej rodinnej starostlivosti na území Slovenskej republiky.

Na základe štatistických ukazovateľov za rok 2020 Centrum zaznamenalo zníženie počtu medzištátnych osvojení a prijímania nových spisových dokumentácií detí, ktorým je možné a vhodné sprostredkovať medzištátne osvojenie. Zníženie počtu nových spisových dokumentácií žiadateľov ako aj počtu predosvojiteľských a postadopčných správ vnímame aj z dôvodu celosvetovej pandémie COVID – 19.

2.5 Osveta, stretnutia, spolupráca s národnými a medzinárodnými inštitúciami

Rok 2020 bol špecifickým rokom v mnohých smeroch, čo priamo ovplyvnilo aj činnosť Centra v jeho výchovno-vzdelávacej činnosti. Možnosti vzdelávacích aktivít boli tento rok obmedzené. Hlavnou príčinou tohto stavu boli mimoriadne opatrenia prijaté za účelom zníženia šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19. Centrum svoju pozornosť preto sústredilo do online priestoru, kde sa napriek pretrvávajúcemu stavu ďalej usilovalo o propagáciu činnosti Centra spojenú s informovaním o právach dotknutých osôb. Príspevky Centra boli zverejňované na stránke www.cipc.gov.sk a na facebookovej stránke Centra. Ďalšou činnosťou Centra bola podpora stážistov s možnosťou absolvovať mesačnú stáž, ktorú v roku 2020 využili študenti právnickej fakulty Univerzity Komenského.

K ďalším aktivitám Centra patrí aktívna účasť na stretnutiach s národnými a medzinárodnými inštitúciami. Aj pri plnení týchto úloh sa v priebehu roka prešlo z fyzických stretnutí do online priestoru. V roku 2020 sa Centrum zúčastnilo nasledujúcich podujatí:

- Výročné zasadnutie kontaktných bodov európskej justičnej siete v občianskoprávných a obchodných veciach (4.-5.2.2020, Brusel),
- 79. stretnutie kontaktných bodov európskej justičnej siete v občianskoprávných a obchodných veciach (17.-18.11.2020, online),
- 12. stretnutie kontaktných bodov Súdnej siete pre občianske veci SR (11.12.2020, online).

3. Organizačné zabezpečenie a hospodárenie Centra

3.1 Organizačné zabezpečenie

Podľa platného Organizačného poriadku organizačnými útvarmi v Centre sú medzinárodnoprávne oddelenie, oddelenie podporných činností a referát sekretariátu. Za chod a riadenie Centra zodpovedá riaditeľ Centra.

1. Medzinárodnoprávne oddelenie sa delí na:
 - referát právnej pomoci, kde sa zaoberajú agendou:
 - a) vymáhania výživného,
 - b) neoprávnených únosov,
 - c) práva styku,
 - referát medzištátnych osvojení,
 - referát sociálnej a psychologicko – poradenskej činnosti.
2. Oddelenie podporných činností je nadriadeným orgánom pre referát ekonomiky.
3. Referát sekretariátu patrí pod priame riadenie riaditeľa Centra.

3.2 Hospodárenie

Centrum je rozpočtová organizácia, ktorá je napojená na štátny rozpočet SR prostredníctvom rozpočtu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Hospodári samostatne, podľa schváleného rozpočtu s prostriedkami, ktoré mu určí zriaďovateľ – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Rozpočet organizácie podľa programov

Kód	Názov	Výdavky
07E	Tvorba a implementácia politik	577 610,- EUR
07E04	Výkon štátnej správy na úseku sociálnych vecí, rodiny, práce a zamestnanosti	577 610,- EUR
07E0402	Ostatná štátna správa	577 610,- EUR
0EK0H	Informačné technológie, softvér a licencie	14 700,- EUR
07EK0H01	Systemy vnútornej správy	3 386,56 EUR
07EK0H03	Podporná infraštruktúra	8 816,27 EUR

Výdavky podľa ekonomickej klasifikácie

Celkové výdavky centra k 31.12.2020 boli 577 717,29 EUR.

- Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania (610)
Celkový objem mzdových prostriedkov bol vyčerpaný vo výške 307 051,19 EUR k celkovému rozpočtu miezd pri priemernom evidenčnom počte zamestnancov vo fyzických osobách k 31.12.2020 v počte 14,9.
- Poistné a príspevok do poisťovní (620)
Rozpočtové položky poistného a príspevku zamestnávateľa do zdravotných poisťovní a Sociálnej poisťovne bola k 31.12.2020 čerpaná vo výške 124 088,82 EUR. Čerpanie na týchto rozpočtových položkách tvoria zákonné odvody zamestnávateľa z miezd štátnych zamestnancov a odvody príspevkov na doplnkové dôchodkové sporenie.
- Tovary a služby (630)
Rozpočtové položky tovarov a služieb boli čerpané vo výške 136 147,41 EUR, z toho:
Cestovné náhrady (631): Celkové výdavky na cestovné boli čerpané vo výške 647,74 EUR.

V roku 2020 sa uskutočnili dve zahraničné pracovné cesty:

1. Brusel, Belgicko, 4.2.2020 - 5.2.2020: účasť na výročnom zasadnutí kontaktných bodov a členov Európskej justičnej siete.
2. Münster, Nemecko, 13.2.2020 - 14.2.2020: stretnutie s partnerským orgánom v Nemecku.

Výdavky hradené z európskych prostriedkov a spolufinancovania k nim

V roku 2020 neboli hradené žiadne výdavky z európskych prostriedkov.

- Energie, voda a komunikácie (632)
Výdavky na energie, vodu a komunikácie činia v celkovom vyjadrení 31 437,78 EUR.
- Najvyššie čerpanie bolo z rozpočtovej položky poštové a telekomunikačné služby - 15 157,15 EUR a energie vo výške - 7 800,- EUR.
- Materiál (633)
Výdavky v tejto rozpočtovej klasifikácii boli vo výške 28 319,32 EUR. Najväčšiu finančnú čiastku tvorí rozpočtová položka na nákup výpočtovej techniky v sume 4 589,77 EUR a nákup konferenčného systému 4 231,39 EUR.
- Dopravné (634)
Z tejto rozpočtovej klasifikácie bola čerpaná čiastka vo výške 1 661,83 EUR.
- Rutinná a štandardná údržba (635)
K 31.12.2020 v tejto rozpočtovej skladbe boli čerpané rozpočtové prostriedky vo výške 14 453,98 EUR.
- Nájomné za prenájom (636)
Čerpané rozpočtové prostriedky na prenájom poštového priečinku vo výške 189,60 EUR.
- Služby (637)
Celkové plnenie na tejto rozpočtovej klasifikácii vo finančnom vyjadrení je vo výške 59 437,16 EUR.
- Bežné transfery (640)
Celkové výdavky na bežné transfery boli čerpané vo výške 10 429,87 EUR.